

Studenten over werkweken

Hoe lang zijn de studie/werkweken van accountancy-studenten? Wat zijn de belangrijkste oorzaken, en vrezen ze studievertraging? Enkele aanvullende resultaten uit het Beloningsonderzoek 2008. Met tevens een inkijkje in het m/v-verschil in ambitie om 'de top' te bereiken.

TEKST TOM NIEROP | BEELD CORBIS

In de door 'de Accountant' en bureau Alterim uitgevoerde enquête voor het Accountancy Beloningsonderzoek 2008 (zie oktobernummer 2008) zijn dit jaar enkele aparte vragen gesteld aan studenten. Die betroffen met name het al jaren bediscussieerde punt van de werk-studiecombinatie en de vorderingen met de stage.

De antwoorden bevestigen wat al eerder bleek: de combinatie van werk en studie leidt tot behoorlijk lange werkweken. Bijna de helft van de studenten in de openbare accountancy besteedt aan studie, werken en reizen per week 56 uur of meer. Slechts zes procent weet dit te beperken tot hoogstens 45 uur.

Voor studenten *in business* gelden vergelijkbare cijfers. Bij de interne accountants en - nog veel sterker - de overheidsaccountants, zijn de werk-studieweeken echter duidelijk bescheidener. Daar zit respectievelijk 27,5 en zeventien procent in de

De gedachte 'geld vergoedt veel' is bij mannelijke studenten duidelijk populairder dan bij vrouwelijke.

categorie 56 uur of meer. De totale aantallen respondenten in deze drie groepen zijn echter klein, dus de conclusies vragen om enige voorzichtigheid.

Tijd besteed aan studie, werken en reizen

Kantoor grootte	Klein	Middelgroot	Groot	Totale groep
40-45 uur	8,2%	8,3%	2,7%	6,0%
46-50 uur	23,5%	14,0%	11,4%	14,7%
51-55 uur	30,6%	32,6%	29,7%	31,1%
56-60 uur	23,5%	27,5%	29,7%	27,6%
> 60 uur	14,1%	17,6%	26,5%	20,5%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Belangrijkste oorzaak werk- en studiedruk

Kantoor grootte	Klein	Middelgroot	Groot	Totale groep
Te veel woon/werkverkeer	7,5%	9,7%	9,0%	9,0%
Te hoge eisen aan de praktijkopleiding tot RA	32,1%	24,2%	13,1%	20,5%
Te hoge werkdruk door o.a. nieuwe regelgeving	13,2%	22,6%	28,3%	23,6%
Te kort aan voldoende ervaren accountants	32,1%	29,0%	27,6%	28,9%
Anders, namelijk	15,1%	14,5%	22,1%	18,0%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

GROOT EN KLEIN

Deze resultaten sluiten aan bij de bevindingen in een onderzoek door de Vereniging Accountancy Studenten (VAS) van NIVRA-Nyenrode, eerder dit jaar (zie 'de Accountant', mei 2008). Daaruit bleek dat accountancystudenten gemiddeld 59 uur per week bezig zijn met werk en studie.

Uit de antwoorden in het Beloningsonderzoek 2008 blijkt dat er een duidelijk verband is met kantoor grootte: hoe groter het kantoor, hoe vaker een zeer forse totale werk-studieweek, en omgekeerd.

Tegelijk valt op dat diezelfde grote kantoren wel relatief coulant zijn met het ter beschikking stellen van tijd voor het schrijven van de theoretische scriptie. Van de studenten daar zegt 56 procent daarvoor meer dan honderd uur te krijgen. Bij kleine en middelgrote kantoren is dat 41 en 46 procent.

BELASTEND

Een flink aantal studenten (bijna zeventig procent) ervaart de druk van werk en studie als belastend: respectievelijk 62, 64 en 78 procent bij kleine, middelgrote en grote kantoren. Bijna de helft zou meer tijd willen krijgen voor de studie, en ruim

en ambitie

een kwart zou graag meer ruimte hebben om vrij te plannen.

Opvallend is dat twintig procent de tijdbelasting graag gecompenseerd zou zien in de vorm van meer salaris. Nog opvallender is dat die 'geld vergoedt veel'-gedachte bij mannelijke studenten (23,7 procent) duidelijk populairder is dan bij vrouwen (13,7 procent).

TEKORTEN EN REGELS

Gevraagd naar de precieze oorzaak van de werk- en studiedruk, noemt bijna dertig procent het tekort aan ervaren accountants. Bijna een kwart noemt de te hoge werkdruk door (vooral) nieuwe regelgeving. Twintig procent wijst daarentegen vooral naar de praktijkopleiding tot RA, en vindt dat daar te hoge eisen aan worden gesteld.

Ook op dit gebied is er weer een duidelijk verband met kantooromvang. 'Te hoge eisen aan de praktijkopleiding' wordt

Nieuwe regelgeving en het tekort aan ervaren accountants zijn de belangrijkste oorzaken van de werk- en studiedruk.

duidelijk minder genoemd naarmate kantoren groter zijn, terwijl 'te hoge werkdruk' bij die grotere kantoren juist sterker speelt (respectievelijk dertien, 23 en 28 procent).

Ambities studenten m/v

Net als binnen de populatie van ondervraagden als geheel (zie oktobernummer 2008, pagina 16), vertonen ook mannelijke en vrouwelijke studenten een duidelijk verschil in ambitie om een hoge functie te bereiken. Van de mannelijke studenten zegt 45,5 procent uiteindelijk directeur of partner te willen worden, twee keer zo veel als bij de vrouwen (23,3 procent). Onder de RA's, waar uiteraard al een soort selectie heeft plaatsgevonden, zijn mannen nog altijd anderhalf keer zo 'ambitieuw' als vrouwen, respectievelijk 63,5 en 42 procent.

De verschillen worden niet veroorzaakt door onzekerheid over de eigen capaciteiten, want het vrouwelijk zelfbeeld verschilt nauwelijks van dat bij mannen: achttien procent van de vrouwelijke studenten zegt de kwaliteiten te missen voor een topfunctie, van de mannen 16,3 procent. Wel noemen vrouwelijke studenten vaker dan mannen de te grote tijdsinspanning (35 versus 29 procent), 'andere prioriteiten in het leven' (72 versus 66 procent) en privé-omstandigheden (zeventien versus elf procent). Deze drie redenen komen uiteraard deels op hetzelfde neer.

Opvallend laag is het aantal vrouwelijke studenten dat aanvoert dat bij hun organisatie 'vrouwen geen kans hebben om een hoge of topfunctie te bereiken': slechts 3,4 procent.

De onontkoombare conclusie lijkt dus dat vrouwen eenvoudig bewust andere keuzes maken.

VERTRAGING DOOR PRAKTIJKSTAGE

Van de totale groep studenten die de vragenlijst heeft ingevuld is ruim veertig procent bezig met de praktijkstage. Op de vraag of men vertraging denkt op te lopen door de praktijkstage antwoordt 49 procent

met ja. Studenten bij middelgrote kantoren zitten precies op dit gemiddelde, die bij kleine scores wat lager met 43 procent, en bij grote treedt juist iets vaker vertraging op (52 procent).

Gevraagd naar de oorzaak van de vertraging geeft ruim 39 procent aan de theoriescriptie nog te moeten schrijven. Nog eens dertig procent loopt aan tegen het inleveren van de periodieke rapportages.

De absolute aantallen studentrespondenten bij de interne accountants, overheidsaccountants en accountants in business zijn helaas te klein om op dit punt zinnige vergelijkingen te kunnen maken. □

Het Accountancy Beloningsonderzoek 2008 is uitgevoerd door 'de Accountant' en bureau Alterim, in samenwerking met het NIVRA en de VAS.